ਸੁਖਬੀਰੀ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ
ਬਨਾਮ
ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ
(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10834 ਦੀ 2010)
ਸਤੰਬਰ 29, 2022
[ਅਜੈ ਰਸਤੋਗੀ ਅਤੇ ਸੀ. ਟੀ. ਰਵੀਕੁਮਾਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਹਿਤਾ, 1908 – ਓ.ਐਕਸ.ਆਈ.ਵੀ, ਰੂ.2(2) – ਕੀ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਮੁੱਦੇ ਵਜੋਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਧੀਨ ਓ.ਐਕਸ.ਆਈ.ਵੀ, ਰੂ.2(2) – ਫੈਸਲਾ: ਹਾਂ – ਸੀਮਾਂਕਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਮੁੱਦੇ ਵਜੋਂ ਤੈਅ ਅਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਧੀਨ ਓ.ਐਕਸ.ਆਈ.ਵੀ, ਰੂ.2(2)(ਬੀ), ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ – ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਣਾਂ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦੇ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਮੁੱਦੇ ਬਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤਾਰੀਖਾਂ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ – 'ਬਿਆਨਾਂ' ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਵੀਕਾਰਤਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਣ ਦਾ ਢੰਗ ਜਿਸ ਨੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਖਾਰਜੀ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਿਆ, ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦੇ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਮੁੱਦੇ ਬਾਰੇ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਖਾਰਜੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ – ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਨਿਰਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਕ□ਤੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ – ਸੀਮਾਂਕਣ ਐਕਟ,1963 – ਲੇਖ 136, 17, 65 – ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 – ਐਸ.ਐਸ.17, 18, 58.

ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਲੇਖ 136 – ਦਾਇਰਾ, ਸਮਾਨ ਨਿਰਣਾਂ ਖਿਲਾਫ – ਫੈਸਲਾ: ਲੇਖ 136 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਨਿਰਣਾਂ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਜਦੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਫੈਸਲਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿਕ□ਤ ਹੋਵੇ – ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਉੱਤੇ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੀ ਇੱਕ ਸੰਭਵ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਲੈਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ.

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ – ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ – ਫੈਸਲਾ: ਇੱਕ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਅਤੇ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ.

ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ – ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਨਾ-ਜ਼ਿਕਰ – ਫੈਸਲਾ: ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਗਲਤ ਉਦਧ□ਤੀ ਜਾਂ ਨਾ-ਉਦਧ□ਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਸਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏਗਾ।

ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇ - "ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਤੱਥ", "ਸਵੀਕਾਰ" - ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 - ਧਾਰਾਵਾਂ 17, 18, 58।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1.1 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 136 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਨਿਰਣਾਵਾਂ ਨਾਲ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਤਦ ਜਦੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਫੈਸਲਾ ਸਰਾਸਰ ਵਿਕ□ਤ ਹੋਵੇ। ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸੰਭਵ ਹੈ ਵੀ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੰਭਵ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਲੈਣ ਲਈ। ਅਸੀਂ ਹੁਣ, ਸੈਟਲ ਕੀਤੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਕੀ ਕਹੇ ਗਏ ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 4]

1.2 'ਬਿਆਨਾਂ' ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਵੀਕਾਰਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ

ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜੋ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ XIV, ਨਿਯਮ 2(2)(ਬੀ) ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾਂਤਕਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ, ਸੀਮਾਂਤਕਾਲ ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪਰ ਇਹ ਆਪਣਾ ਉਕਤ ਸੁਭਾਵ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੀਮਿਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਸੀਮਾਂਤਕਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੂਲ ਤੱਥ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾਂਤਕਾਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਬਿੰਦੂ ਵਜੋਂ ਫਰੇਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਤੱਕ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੁੱਦੇ ਵਜੋਂ ਫਰੇਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ, ਇਹ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ XIV, ਨਿਯਮ 2(2)(ਬੀ) ਅਧੀਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਸੀਮਾਂਤਕਾਲ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ XIV, ਨਿਯਮ 2(2)(ਬੀ) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੁੱਦੇ ਵਜੋਂ ਫਰੇਮ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 17 ਅਤੇ 18][536-D-G]

1.3 ਸੀਮਾਂਤਕਾਲ ਐਕਟ ਦੇ ਲੇਖ 136 ਦੀ ਇੱਕ ਝਲਕ ਇਹ ਅਣਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ (ਮੰਨਤਾ ਜਾਂਦਾ ਫੈਸਲਾ ਛੱਡ ਕੇ) ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸਤ ਲਈ ਸੀਮਾਂਤਕਾਲ ਐਕਟ ਦੇ ਲੇਖ 136 ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਸੱਚਮੁੱਚ, ਸ਼ਾਮਲ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਣਿਵਾਰਿਆ ਨਤੀਜਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੇਖ 136 ਦੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲਾਗੂਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਸੀਮਾਂਤਕਾਲ ਦਾ ਦ

1.4 ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਸੀਮਾਂਕਣ ਸਬੰਧੀ ਹਨ, ਮੁਦਾਇਆਂ ਦੀ ਪਿਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤਾਰੀਖਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ। ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਿਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ ਨੂੰ 5ਵੇਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਪਿਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਹਿੱਤਧਾਰਕ ਸ੍ਰੀ 'ਐਨ.ਐਸ.' ਨੇ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਉਕਤ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਿਆ, ਤਾਂ 05.04.1991 ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਐਤਰਾਜ਼ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਦੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 5ਵੇਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਖਾਸ ਨਾਮ ਵਿੱਚ ਵਿਕਲਪਿਕ ਪਲਾਟ ਦੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ 'ਐਨ.ਐਸ.' ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਅਦ 14.05.1993 ਨੂੰ ਮੂਲ ਪਹਿਲਾ ਮੁਦਾਈ, ਜੋ ਕਿ ਸ੍ਰੀ 'ਐਨ.ਐਸ.' ਦਾ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਹੈ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਐਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ। ਭਾਵੇਂ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਦਾ ਜਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਨਾਲ ਮੁਦਾਇਆਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਅਟਲ, ਵਿਪਰੀਤ ਖੋਜ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 410 ਦੀ 2000 ਸਿਰਫ 14.06.2000 ਨੂੰ ਹੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਿਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 5ਵੇਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਪੱਤਰ ਦੀ ਤਾਰੀਖ (08.03.1991) ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਖਿਲਾਫ ਐਤਰਾਜ਼ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤਾਰੀਖ ਮਰਹੂਮ 'ਐਨ.ਐਸ.' ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਭਾਵ 05.04.1991। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਤਾਰੀਖਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸਵਾਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ "ਕੀ ਸੂਟ ਸੀ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰ. 410/2000 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਇਸਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮੁੱਦਾ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਅਵਰਮੈਂਟਸ ਨੂੰ. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਖਾਰਿਜ ਵਿਚ ਸੀ ਉਕਤ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। [ਪੈਰਾ 22][539-B-H]

1.5 ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਜਿਸ ਨੇ ਮੁਦਾਇਆਂ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ ਉੱਥੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਿ 5ਵੇਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੁਦਾਇਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਭਾਵੇਂ 05.04.1991 ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ ਦੀ ਰੱਦ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਵਿਰਾਸਤੀ ਹਿੱਤਧਾਰਕ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਰੱਦ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ 14.05.1993 ਨੂੰ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦੀ ਅਵਧੀ ਰੁਕੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਾਇਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਐਨ.ਐਸ.' ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਅਗਾਊ ਦਲੀਲਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਯੋਗ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੂਲ ਮੁਦਾਇਆਂ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਉਕਤ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ ਦੀ

1.6 ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਚੁਣੌਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 58 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਮਾਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਰਦਾਸਾਂ ਨੂੰ ਇਥੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਵਜੋਂ ਬਣਾਇਆ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਬੇਬਾਕ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਰਾਹਤਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਸੀਮਾਕਾਲ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦਾ ਪਾਇਆ ਪਰ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ। ਇਹ ਗੱਲ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਗਲਤ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮਰੱਥਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਨਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿਰਫ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸੰਬੰਧਿਤ, ਲਾਗੂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਅਰਜੀ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਕ□ਤੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸੀਮਾਕਾਲ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੇ ਸਮਾਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 25]

1.7 ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 410/2000 ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਰਦਾਸ, ਜੋ ਮੁੱਖ ਅਰਦਾਸ ਹੈ, ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੈ। ਵਾਦੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ, ਜੋ ਅਰਜੀ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ, ਦੂਜੀ ਅਰਦਾਸ ਸਿਰਫ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਰਾਹਤ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਬੇਸ਼ੱਕ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਸੁਤੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਹੇਠਾਂ ਸਹੀ ਹਨ ਜੋ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਅਰਦਾਸ ਸਿਰਫ ਤਦ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਪਹਿਲੀ ਅਰਦਾਸ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾਕਾਲ ਦੇ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਤੇ ਉਸ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਆਰਡਰ XIV ਨਿਯਮ 2(1) ਅਤੇ ਨਿਯਮ 2(2)(ਬੀ) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਅਤੇ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਆਰਡਰ XIV ਨਿਯਮ 2(2)(ਬੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨੋਟ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਿਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਜਹ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਆਰਟੀਕਲ 17 ਅਤੇ 65 ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਕ□ਤੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 136 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 26, 27]

ਨੁਸਲੀ ਨੇਵਿਲ ਵਾਡੀਆ ਬਨਾਮ ਆਇਵਰੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀਜ਼ (2020) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 557 : [2019] 15 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 795; ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਰਤਨੀ (2009) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 75 : [2008] 17 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1251; ਰੰਗਾਯਕੰਮਾ ਅਤੇ ਅਨਜ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਐਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. ਅਤੇ ਹੋਰ (2008) 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 673 : [2008] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 297 ਅਤੇ ਵਿਮਲ ਚੰਦ ਘੇਵਰਚੰਦ ਜੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਮਕਾਂਤ ਏਕਨਾਥ ਜਾਦੂ (2009) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 713; ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਵ ਦਯਾਲ (2019) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 637 : [2019] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 243 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸੀ. ਨਟਰਾਜਨ ਬਨਾਮ ਅਸ਼ੀਮ ਬਾਈ ਅਤੇ ਅਨਜ (2007) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 183 : [2007] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 33; ਪੋਪਟ ਅਤੇ ਕੋਟੇਚਾ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਸਟਾਫ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (2005) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 510 : [2005] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1030; ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਨਜ ਬਨਾਮ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. ਅਤੇ ਹੋਰ (2010) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 194; ਮਤ. ਬੋਲੋ ਬਨਾਮ ਮਤ. ਕੋਕਲਾਨ (2010) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 194 : [2010] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 194; ਮਤ. ਰੁਖਮਬਾਈ ਬਨਾਮ ਲਾਲਾ ਲਕਸ਼ਮੀਨਾਰਾਇਣ [1960] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 253; ਮੋਂਗਿਨ ਰੀਅਲਟੀ ਅਤੇ ਬਿਲਡ ਵੈਲ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮਾਨਿਕ ਸੇਠੀ 2022 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 156; ਬਿਕੋਬਾ ਦੇਓਰਾ ਗਾਇਕਵਾਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹੀਰਾਬਾਈ ਮਾਰੁਤੀ ਰਾਓ ਘੋਰਗਾਰੇ ਅਤੇ ਹੋਰ (2008) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 198 : [2008] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1038; ਨਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਅਨਜ ਬਨਾਮ ਅਮਰ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਠੀ ਅਤੇ ਅਨਜ 2000 III ਏ ਡੀ (ਦਿੱਲੀ), 599; ਮੈਸਰਜ਼ ਕ੍ਰੈਸੈਂਟ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਮ. ਵੀ. ਮੋਨਚੇਗੋਰਸਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 2000 ਬੰਬਈ 161 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

ਸਿਵਿਲ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰਤਾ: ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10834 ਦੀ 2010.

ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 25.08.2009 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਿੱਚ ਆਰ.ਐਸ.ਏ. ਨੰਬਰ 79 ਦੀ 2007 ਤੋਂ.

ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ, ਚਿਰੰਜੀਵ ਜੋਹਰੀ, ਮਿਸਿਜ਼ ਲਕਸ਼ਮੀ ਅਰਵਿੰਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟਸ.

ਅਨੁਪਮ ਲਾਲ ਦਾਸ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਮਿਸ ਅਨਿਰੁਧ ਸਿੰਘ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਾਨੂ ਬਰੂਆ, ਰਾਹੁਲ ਪ੍ਰਤਾਪ, ਅਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ, ਮਿਸ ਅਰਚਨਾ ਪ੍ਰੀਤੀ ਗੁਪਤਾ, ਜੀ. ਐਸ. ਮੱਕੜ, ਮਿਸਿਜ਼ ਅਨਿਲ ਕਟਿਆਰ, ਮਿਸ ਬਿਨੂ ਤਮਤਾ, ਧ੍ਰੁਵ ਤਮਤਾ, ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਮਾਥੁਰ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟਸ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਸੀ. ਟੀ. ਰਵੀਕੁਮਾਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ.

1. ਇਹ ਅਪੀਲ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹੈ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਰ.ਐਸ.ਏ. ਨੰਬਰ 79/2007 ਦੀ ਤਾਰੀਖ 25.08.2009 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵਾਦੀ ਸਨ ਸੂਟ ਨੰਬਰ 410 ਦੀ 2000 ਦੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਸਿਵਿਲ ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ, (ਇਸ ਨੂੰ 'ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ 5ਵੇਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਹਤਾਂ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੁੱਦਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਰਾਏ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਉਸ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ। ਅਨੁਸਾਰ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਸਵਾਲ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਤਿਆਰ

ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ “ਕੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਹੈ”। ਇਸ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੂੰ 13.05.2005 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ, (ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ 'ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ' ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 99/2005 ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ 08.12.2006 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ। 25.08.2009 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਰਣਾਇਕਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 34648 ਦੇ 2009 ਵਿੱਚ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਉਪਸਥਿਤ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲਾਂ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਲਈ ਉਪਸਥਿਤ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

3. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਤਿੰਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਿਰਣਾਇਕਾਂ ਖਿਲਾਫ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 136 ਅਧੀਨ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਨਿਰਣਾਇਕਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਖਲ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਵ ਦਯਾਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਤੱਥ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਵਿਕ□ਤੀ ਨਾਲ ਸੰਕ੍ਰਮਿਤ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:-

“ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਮਾਨ ਤੱਥ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਦਸਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਖਰਾਬ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦਾਵਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਕੋਈ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਗਲਤ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਜੱਜ ਨਿਆਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਵਾਜਬੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਸੀ। (ਦੇਖੋ ਵਿਵਿਆਨ ਬੋਸ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਿੱਪਣੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਨਾਗਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਸਨ ਰਾਜੇਸ਼ਵਰ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਮਾਮਿਦਵਾਰ & ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਦਸ਼ਰਥ ਨਾਰਾਯਣ ਚਿਲਵੇਲਕਰ & ਓਰਸ., ਏਅਰ 1943 ਨਾਗਪੁਰ 117 ਪੈਰਾ 43)।”

4. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਥਿਰ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 136 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਨਿਰਣਾਇਕਾਂ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਵਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਜਦੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਫੈਸਲੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿਕ□ਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸੰਭਵ ਹੈ ਵੀ ਇੱਕ ਸੰਭਵ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਅਸੀਂ ਹੁਣ, ਸੈਟਲ ਕੀਤੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਕੀ ਕਹੀ ਗਈ ਅਪੀਲਤ ਸ਼ਕਤੀ ਇਸ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੱਦਾ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ।

5. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਹੁਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਾਵਿਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਜ, ਭੂਮੀਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਾ ਨੰਦ, ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਨਰੈਣਾ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਕੁਝ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਉਕਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਸਬੰਧੀ ਅਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 19/75-76 ਨੂੰ 09.01.1976 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ, ਉਸਦੀ ਵਿਧਵਾ, ਦੋ ਪੁੱਤਰ - ਨਹਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਧਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਚਾਰ ਧੀਆਂ - ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਕੁੰਤਲਾ ਦੇਵੀ, ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਦੇਵੀ, ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਪਾਰਵਤੀ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸੰਤੋਸ਼ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਦਾ ਵੀ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਨੀਤੀ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਅਧੀਨ ਭੂਮੀਦਾਰ ਨੂੰ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿਕਲਪਿਕ ਆਵਾਸੀ ਪਲਾਟ ਦੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਵਿਕਲਪਿਕ ਪਲਾਟ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 4 ਵੱਲੋਂ ਧਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਾਸ ਨਾਮ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਕੀਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ ਐਫ-3(11)/8/87/ਐਲ&ਬੀ/ਐਲਟੀ/8226 ਮਿਤੀ 08.03.1991 ਅਨੁਸਾਰ। ਉਕਤ ਪੱਤਰ ਮਿਤੀ

08.03.1991 ਨੂੰ ਉਕਤ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਨਾਮ ਵਿੱਚ ਵਿਕਲਪਿਕ ਆਵਾਸੀ ਪਲਾਟ ਦੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸੀ, ਸ੍ਰੀ ਨਹਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਉਸਨੇ 05.04.1991 ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1-4 ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਐਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿਕਲਪਿਕ ਪਲਾਟ ਨੂੰ ਧਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਾਸ ਨਾਮ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹੋਰ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ ਧਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਨਹਰ ਸਿੰਘ ਦਾ 14.05.1993 ਨੂੰ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਦੀ ਵਿਧਵਾ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਉਸਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਉੱਤੇ ਆ ਗਏ। ਹੋਰ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੂਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਕਲਪਿਕ ਪਲਾਟ ਨੂੰ ਧਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਾਸ ਨਾਮ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਨੇ 14.06.2000 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 410 ਦਾ 2000 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਦਾਵੇ ਉਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਨਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਭੈਣਾਂ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਦੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਵੀ ਹਨ, ਨੇ ਧਨ ਸਿੰਘ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। (ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ 5ਵੇਂ ਜਵਾਬੀ) ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਫਾਰਮਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

6. ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਰਾਹਤਾਂ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਣ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਵਿਕਲਪਿਕ ਪਲਾਟ ਲਈ ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 5 ਵੱਲੋਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਅਤੇ ਖਾਸ ਵਾਰਸ ਦੱਸਣ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਗਲਤ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਬਿਨੈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਐਤਰਾਜ਼ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਅਨੇਕਾਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਤੇ।

ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਪਲੇਂਟੀਫ਼ ਸੈਕਟਰ 26, ਰੋਹਿਣੀ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਸੂਟ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 13, ਕਿਸਮ ਏ-1 (ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਾ ਨੰਦ, ਪੁੱਤਰ ਭੂਪਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਥਾਈ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੇ ਬਦਲੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ) ਵਿੱਚ ਸਹਿ-ਮਾਲਕ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 5 ਉਕਤ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟ ਦਾ ਖਾਸ ਅਲਾਟੀ/ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੋਰ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਰਾਹਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।

7. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1,2 ਅਤੇ 4 (ਇੱਥੇ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1,2 ਅਤੇ 4) ਨੇ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜਵਾਂ ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ, ਅਪੀਲੇਟ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਨਿਯਤੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਲੈਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

8. ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਲੀਲਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧੀਆਂ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਚਾਰ:-

(a) ਕੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ a ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਆਰਡਰ XIV, ਸਿਵਲ ਕੋਡ ਦੇ ਨਿਯਮ 2(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁੱਢਲਾ ਮੁੱਦਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ (ਛੋਟੇ 'CPC' ਲਈ)?

(b) ਕੀ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਮਿਆਦ ਹੋਵੇਗੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1968 ਦੀ ਧਾਰਾ 136 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਐਕਟ' ਲਈ), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ?

(ਸੀ) ਕੀ ਐਕਟ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 17 ਜਾਂ ਆਰਟੀਕਲ 65 ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 136 ਲਾਗੂ ਨਾ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ?

9. ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋਹਰੇ ਦਾਅਵੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ। ਸੀਮਾਵਧੀ ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ, ਅਤੇ ਆਰਡਰ XIV, ਨਿਯਮ 2(2) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਰਸਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲੇਟ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੁੱਦਾ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਨਿਯਮ 11, ਆਰਡਰ VII, ਸੀਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ, ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਬਦਤਰੀਨ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਰਡਰ VII, ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਖੰਡ (ਡੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਇਹ ਹੋਰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

10. ਪੰਜਵੇਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਦਲੀਲਾਂ ਸਿਲੋਜਿਸਟਿਕ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੂਟ ਨੰਬਰ 410/2000 ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਸੂਟ ਵਜੋਂ ਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਸੂਟ ਸਬੰਧੀ ਸੀਮਾਂਤਕਾਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਧਾਰਭੂਤ ਤੱਥ ਖੁਦ ਪਲੈਂਟ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 21.10.1985 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਤੋਂ ਬਾਵਜੂਦ, ਪਲੇਂਟੀਫ਼ਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਜ ਸ੍ਰੀ ਨਹਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪਲੇਂਟੀਫ਼ਾਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਵਲ ਉਪਚਾਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤੀਜਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 4 ਤੱਕ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਸੀਮਾਂਤਕਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਧਾਈ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਭਾਵ, ਪੰਜਵੇਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਿਣਤੀਆਂ ਤੇ ਸੀਮਾਂਤਕਾਲ ਦੁਆਰਾ ਬਾਰ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤੌਰ ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਸੂਟ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਬਚਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ।

11. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ. ਨਟਰਾਜਨ ਬਨਾਮ ਆਸ਼ਿਮ ਬਾਈ ਅਤੇ ਅਨਜ2$_{SUPERSCRIPT}$, ਪੋਪਟ ਅਤੇ ਕੋਟੇਚਾ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਸਟਾਫ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ3$_{SUPERSCRIPT}$, ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਨਜ ਬਨਾਮ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. ਅਤੇ ਅਨਜ4$_{SUPERSCRIPT}$, ਮਤ. ਬੋਲੋ ਬਨਾਮ ਮਤ. ਕੋਕਲਾਨ5$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਤੇ ਮਸਤ. ਰੁਖਮਾਬਾਈ ਬਨਾਮ ਲਾਲਾ ਲਕਸ਼ਮੀਨਾਰਾਯਣ6$_{SUPERSCRIPT}$ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿੰਦੂ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

12. ਸੀ. ਨਟਰਾਜਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ2 ਅਤੇ ਪੋਪਟ ਅਤੇ ਕੋਟੇਚਾ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ3 ਵਿੱਚ ਪਲੇਂਟਾਂ ਨੂੰ ਆਰਡਰ VII, ਨਿਯਮ 11(d), ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਸੂਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਲੈਂਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੁੱਖ ਮੂਲਿਆ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਮੰਨੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਾਰ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ।

13. ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਮਤਾ ਬੋਲੋ ਦੇ ਕੇਸ5$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਕਮ ਸੇ ਕਮ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਉਲੰਘਣ ਕਰਨ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸੰਦਿਗਧ ਧਮਕੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ 'ਅਧਿਕਾਰ' ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ4$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਸੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ 'ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ' ਬਾਰੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਮਤਾ ਬੋਲੋ ਦੇ ਕੇਸ5$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰੈਵੇਨਿਊ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਵਿਰੋਧੀ ਐਂਟਰੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਉਲੰਘਣ ਕਰਨ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸੰਦਿਗਧ ਧਮਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

14. ਮਸਤ ਰੁਖਮਾਬਾਈ ਦੇ ਕੇਸ6$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਨਕਲੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੀਮਾਂਕਣ ਐਕਟ, 1908 ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 120 ਅਧੀਨ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 'ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ' ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸੰਦਿਗਧ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਉਲੰਘਣ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਹਰ ਧਮਕੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸੰਦਿਗਧ ਧਮਕੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰੇ ਅਤੇ

ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਮਕੀ ਨਾਲ ਮਜਬੂਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਧਮਕੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਣਾ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕਰਾਂਗੇ।

15. ਹੁਣ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ: 'ਕੀ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ XIV, ਨਿਯਮ 2 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੁੱਦੇ ਵਜੋਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।' ਇਹ ਹੁਣ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦਿਤ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੋਂਗਿਨ ਰਿਯਲਟੀ ਅਤੇ ਬਿਲਡ ਵੈਲ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮਾਣਿਕ ਸੇਠੀ7 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਜੱਜ ਨੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਨਿਯਮਿਤ ਮੰਨਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨੁਸਲੀ ਨੇਵਿਲ ਵਾਡੀਆ ਬਨਾਮ ਆਈਵਰੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀਜ8 ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ XIV, ਨਿਯਮ 2 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੁੱਦੇ ਵਜੋਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨੁਸਲੀ ਨੇਵਿਲ ਵਾਡੀਆ ਦਾ ਕੇਸ8$_{SUPERSCRIPT}$, ਜਿੱਥੇ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਦੇਸ਼ XIV, ਨਿਯਮ 2(2)(ਬੀ) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੁੱਦੇ ਵਜੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਦੋ-ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਦੇਸ਼ XIV, ਨਿਯਮ 2 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੁੱਦੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਇੱਕ ਸਾਫ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਯੋਗ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਨੁਸਲੀ ਨੇਵਿਲ ਵਾਡੀਆ ਦੇ ਕੇਸ8$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 51, ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਇਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ 52 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ:-

“51.[…] ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ 14 ਨਿਯਮ 1 ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁੱਦੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉੱਠਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਤੱਥ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਦੇ ਉਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਵੀਕਾਰਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਿਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਆਦੇਸ਼ 14 ਨਿਯਮ 2 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ। ਆਦੇਸ਼ 14 ਨਿਯਮ 2(1) ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਆਦੇਸ਼ 14 ਨਿਯਮ 2(2) ਇੱਕ ਵਿਚਲਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀਮਾਂਕਣ ਐਕਟ ਅਧੀਨ।

52. [...] ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਵਜੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਆਰਡਰ 14 ਨਿਯਮ 2(2)(ਬੀ)। ਇੱਕ ਵਾਰ ਸੀਮਾ ਬਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਆਰਡਰ 14 ਨਿਯਮ 2(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਮਾਮਲਾ, ਦੇਣ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਖੋਜ. ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮੁੱਦਾ। ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਵੀ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਵਾਦਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸੀਪੀਸੀ ਅਤੇ ਸਾਲ 1976 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

16. ਨੁਸਲੀ ਨੇਵਿਲ ਵਾਡੀਆ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ

ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੋ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਰਤਨੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਵੀਕਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਵੀਕਾਰ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ (ਦੇਖੋ ਫੈਸਲੇ ਰੰਗਨਾਯਕੰਮਾ & ਅਨ੍ਰ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਐਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੁਆਰਾ ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. & ਓਰਸ ਅਤੇ ਵਿਮਲ ਚੰਦ ਘੇਵਰਚੰਦ ਜੈਨ & ਓਰਸ ਬਨਾਮ ਰਾਮਕਾਂਤ ਏਕਨਾਥ ਜਾਦੂ).

17. ਨੁਸਲੀ ਨੇਵਿਲ ਵਾਡੀਆ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 52 ਵਿੱਚ "ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ" ਸ਼ਬਦਬੰਧ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 'ਸਵੀਕਾਰਤਾ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 17, 18 ਅਤੇ 58 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਅਨੁਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੋਂ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ 'ਬਿਆਨ' ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਹਨ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

18. ਅਸੀਂ ਉਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਜਿਕਰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਜੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ XIV, ਨਿਯਮ 2(2)(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਮਾਵਧੀ ਦੇ ਆਰੰਭਿਕ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੀਮਾਵਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਸੀਮਾਵਧੀ ਦੇ ਆਰੰਭਿਕ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੂਲ ਤੱਥ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਆਪਣਾ ਸ਼ਬਦਬੰਧ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੀਮਿਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾਵਧੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਬਿੰਦੂ ਵਜੋਂ ਫਰੇਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਤੱਕ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੁੱਦੇ ਵਜੋਂ ਫਰੇਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ, ਇਹ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ XIV, ਨਿਯਮ 2(2)(ਬੀ) ਅਧੀਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾਵਧੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ XIV, ਨਿਯਮ 2(2)(ਬੀ) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੁੱਦੇ ਵਜੋਂ ਫਰੇਮ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

19. ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲਿਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਇਹ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਪੀਲਿਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਹੀ ਉਚਿਤ ਹੈ:

“ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਹਿੱਤ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੰਬਰ 6 ਤੋਂ 9 ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰਬਰ 5 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰਬਰ 5 ਨੇ ਐਮ.ਸੀ.ਡੀ. ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਘਰ ਦੇ ਮਿਊਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ 'ਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਪੈਰਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਹਿੱਤ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਰਿਲੀਜ਼ ਦੀਦ ਦੇ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਹੀ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰਬਰ 5 ਨੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਹਿੱਤ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਧੋਖਾਧੜੀ ਸ੍ਰੀ. ਨਹਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 8.3.1991 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਪਤਾ ਚਲੀ ਤਾਂ ਇਸ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਅਤੇ ਬੇਅਸਰ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਮਾਂਗ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਉਸੇ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 8.3.1991। ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਸਹਿ-ਮਾਲਕ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰਬਰ 5 ਇਸ ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਹਤ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ

ਸਿਰਫ ਤਦ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ 21.10.1985 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਬੇਅਸਰ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨਯੋਗ ਨਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰਬਰ 5 ਤੋਂ 9 ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਸਹਿ-ਮਾਲਕ ਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਵੀ 21.10.1985 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਦੀਦ ਦੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਐਲਾਨ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਧੋਖਾਧੜੀ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਗੱਲ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 8/3/1991 ਨੂੰ ਪਤਾ ਚਲਿਆ। ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਸ੍ਰੀ. ਨਹਾਰ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ੍ਰੀ. ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ. ਨਹਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਦੀਦ ਦੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਅਤ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਚਲਿਆ ਤਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ. ਨਹਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ. ਨਹਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਲੈ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਿਲੀਜ਼ ਦੀਦ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਇਥੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਬੇਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਹੈ ਜੋ ਕਾਰਨ ਦੇ ਉਦਭਵ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ, ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ, 8/3/1991 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਸ਼. ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. ਦੁਆਰਾ ਖੇਡੀ ਜਾ ਰਹੀ ਕਥਿਤ ਧੋਖਾਧੜੀ ਬਾਰੇ ਉਸ ਉੱਤੇ 5 ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 6 ਤੋਂ 9. ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਸਿਰਫ 14.6.2000 ਨੂੰ, ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਲੱਭਦੀ ਹੈ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ. ਮੁਦਈਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਿ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਮੁਦਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਇਸ ਸਾਰੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ ਜੋ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਹੈ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਦਈਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਭੇਜਣਾ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੁਦਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਪਰ ਸੌਂ ਗਏ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸੂਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਭੇਜਣ ਕਾਰਨ ਸੀਮਾ. ਇਸ ਲਈ, ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

20. ਉਪਰੋਕਤ ਜਿਕਰ ਕੀਤੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਅਤੇ ਮਿਲੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ ਜੋ ਕਿ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 136 ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦਾਅਵਾ ਜੈਸੂਇਟੀਕਲ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 136 ਦੀ ਇੱਕ ਝਲਕ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ (ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿਨੈ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। (ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੇਖੋ ਜੋ ਕਿ ਬਿਕੋਬਾ ਦਿਓਰਾ ਗਾਇਕਵਾਡ & ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਹੀਰਾਬਾਈ ਮਾਰੁਤੀਰਾਓ ਘੋਰਾਰਗੇ & ਓਰਸ.12$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ ਹੈ)

21. ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 136 ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦਾ ਸਟੇਜ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਸੱਚਮੁੱਚ, ਸ਼ਾਮਲ ਸਵਾਲ ਕੇਵਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਥਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਕਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਟੱਲ ਨਤੀਜਾ ਕੇਵਲ ਇਹ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 136 ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲਾਗੂਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਸੀਮਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

22. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਜੋ ਕਿ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦੇ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਮੁਦਾਇਆਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤਾਰੀਖਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਨ। ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਇਹ ਦੋਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ ਨੂੰ 5ਵੇਂ ਜਵਾਬੀ ਵੱਲੋਂ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਜ ਸ੍ਰੀ ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਕਤ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਿਆ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 05.04.1991 ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਐਤਰਾਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਦੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ

ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 5ਵੇਂ ਜਵਾਬੀ ਦੇ ਖਾਸ ਨਾਮ 'ਤੇ ਵਿਕਲਪਿਕ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਅਦ 14.05.1993 ਨੂੰ ਮੂਲ ਪਹਿਲਾ ਮੁਦਾਈ, ਜੋ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਹੈ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਐਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ। ਭਾਵੇਂ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਨਾਲ ਮੁਦਾਇਆਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਅਟਲ, ਵਿਪਰੀਤ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 410 ਦੀ 2000 ਸਿਰਫ 14.06.2000 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ 5ਵੇਂ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ (08.03.1991) ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਖਿਲਾਫ ਪਹਿਲਾ ਐਤਰਾਜ਼ ਮਰਹੂਮ ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਵਿਜ਼., 05.04.1991 ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦੋ ਤਾਰੀਖਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ "ਕੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਬਾਰ ਸੀ।" ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਢੰਗ ਜੋ ਅੰਤਤਃ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 410/2000 ਦੀ ਖਾਰਜੀ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕੀਤਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਖਾਰਜੀ ਉਕਤ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ। ਚੂੰਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹਿੱਸਾ ਨਿਕਾਲਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਣਾਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ।

23. ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਜਿਸ ਨੇ ਮੁਦਈਆਂ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ ਉੱਥੇ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ। ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਚੁੱਕੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਿਆਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ / ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਨਰਿੰਦਰ ਕੌਰ & ਅਨ੍ਹ. ਬਨਾਮ ਅਮਰ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਠੀ & ਅਨ੍ਹ.13 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਤਿਆਗਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਕੇਵਲ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਅਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਸਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ 5ਵੇਂ ਜਵਾਬੀ ਵੱਲੋਂ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, 05.04.1991 ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅੱਗੇ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ ਦੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਆਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਇਸਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਨਾਗਰਿਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਰੱਦ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਸਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ 14.05.1993 ਨੂੰ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦੀ ਅਵਧੀ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਅਤੇ ਮਹਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੁੱਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮੁਦਈਆਂ ਖਿਲਾਫ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਨਾਗਰਿਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਮਰੱਥ ਨਾਗਰਿਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਮੁਦਈਆਂ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਗਏ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਮੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਫਲ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਨਤੀਜਾ ਅਤੇ ਖੋਜ, ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਤੇ ਇਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਹੈ।

24. ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਚੁੱਕੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਸਰਜ਼ ਕ੍ਰੈਸੈਂਟ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਵੀ. ਮੋਨਚੇਗੋਰਸਕ & ਓਰਸ.14 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ [2000 III ਏ ਡੀ (ਦਿੱਲੀ), 599] [ਏਆਰ 2000 ਬੰਬਈ 161] ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਖਾਰਜੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸਹੀ ਢੰਗ

ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਕਾਰਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ, ਸੀਮਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਵਰਜਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਦਿਆਂ।

25. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਚੁਣੌਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 58 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਮਾਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਰਦਾਸਾਂ ਨੂੰ ਇਥੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਲਈ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਬਣਾਇਆ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਬੇਬਾਕ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਰਾਹਤਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦਾ ਪਾਇਆ ਪਰ ਇਸਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਗੱਲ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਗਲਤ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮਰੱਥਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੇਵਲ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸੰਬੰਧਿਤ, ਲਾਗੂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ। ਅਸੀਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਕ□ਤੀ ਜਾਂ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਅਤ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੇ ਜੋ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਮਾਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹੈ।

26. ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 410/2000 ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਰਦਾਸ, ਜੋ ਮੁੱਖ ਅਰਦਾਸ ਹੈ, ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੈ। ਵਾਦੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ, ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਦੂਜੀ ਅਰਦਾਸ (ਇਥੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢੀ ਗਈ) ਕੇਵਲ ਪਰਿਣਾਮਕ ਰਾਹਤ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਬੇਸ਼ੱਕ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਰਿਣਾਮਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਸੁਤੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਹੇਠਾਂ ਸਹੀ ਹਨ ਜੋ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਅਰਦਾਸ ਕੇਵਲ ਤਦ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਪਹਿਲੀ ਅਰਦਾਸ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦੇ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਤੇ ਉਸ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨੁਸਲੀ ਨੇਵਿਲ ਵਾਡੀਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਆਰਡਰ XIV ਨਿਯਮ 2(1) ਅਤੇ ਨਿਯਮ 2(2)(ਬੀ) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਅਤੇ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਆਰਡਰ XIV ਨਿਯਮ 2(2)(ਬੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਿਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੇ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਇਥੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਧਾਰਾ 17 ਅਤੇ 65 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਰਕ ਵੀ ਮਹੱਤਵ ਖੋ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ।

27. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦਾ ਨਿਚੋੜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 136 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਕ□ਤੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਤੀਜਤਨ, ਅਪੀਲ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

28. ਸਾਰੇ ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ
(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ : ਦੀਪਕ ਪੰਵਾਰ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)

ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ

ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate